ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΟΙ ΛΕΜΟΝΙΕΣ

(Γραμμένο γιὰ τὸ «Μπουκέτο»)

Στὴν ἀρχή, δὲν τὸ πρόσεξε καὶ τόσο. Ὕστερα ὅμως, μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, ἄρχισε βαθμηδὸν νὰ τὸ προσέχει. Τὸ γυναικεῖο καὶ λεπτό της ἔνστικτο, τὴν εἰδοποιοῦσε μυστικά, τῆς ἔλεγε κρυφὰ γιὰ κάποιον κίνδυνο, ποὺ δὲ μποροῦσε νὰ τὸν καθορίσει. Ἀπὸ τὰ πρῶτα-πρῶτα γράμματά 'του, εἶχε ἀρχίσει μὲ λεπτοὺς λεπτοὺς ὑπαινιγμοὺς, μὲ ἄτολμες καὶ μακρυνὲς ἐκφράσεις, μὲ πολὺ δειλὲς περιστροφές· ὅσο περνοῦσε ὅμως ὁ καιρὸς, ὁ τόνος ἔγεινε χαρακτηριστικώτερος—αὐτὸ τὸ πρᾶμα πῆρε διαστάσεις, ἔγινε τολμηρό, συγκεκριμένο...Μιλοῦσε πάντα γιὰ τὶς λεμονιές, τὶς ἀνθισμένες λεμονιὲς τοῦ κήπου, καὶ μιλοῦσε μὲ τόση συμπάθεια, μὲ τόση νοσταλγία καὶ λαχτάρα—πού, κατὰ βάθος, δίχως νὰ τὸ θέλει, δίχως κι' αὐτὴ νὰ ξέρει τὸ γιατί, αὐτὸ τὸ πρᾶμα τὴ μελαγχολοῦσε.

Ἀρχὴ—ἀρχή, δὲ θέλησε νὰ δώσει σημασία : Ἤθελε νὰ τὸ πάρει ὁπωσδήποτε, σὰν μίαν ἐπίσης ἔνδειξη καί τοῦτο—καὶ ἀσφαλῶς,τὴν πιὸ ποιητικὴ—τῆς φλογερῆς κι' ἀπέραντης ἀγάπης του, τῆς ὑστερικὰ χιμαιρικῆς, ποὺ λάτρευε μὲ πάθος κάθετι, τὸ κάθετι ποὺ τὴν περιτριγύριζε—ποὺ τὴν ἀναπολοῦσε πιὸ γλυκά, ἴσως μὲ πιὸ βαθὺ συναρπασμό, στὸ μεθυστικὸ ἐκεῖνο πλαίσιο τῆς ἐποχῆς ποὺ ζούσανε μαζί. Ἤθελε νὰ πιστεύει γιὰ καιρὸ, πὼς ἡ λεπτὴ αὐτὴ μονομανία, εἶχε γεννηθεῖ μέσ' στὴν ψυχή του, ἀπ' τὴ δική της εἰδωλολατρεία, ποὺ ξεπερνοῦσε τώρα πιὰ τὰ σύνορα τῆς καθημερινῆς ἁπλῆς ἀγάπης, κι' ἀναζητοῦσε διαρκῶς, ἀπεγνωσμένα, μὲ νέους μυστικοὺς ἐρεθισμούς, μέ νέες τρυφερὲς ἀναπολήσεις, τὴν πλήρωσή της καὶ τὴ λύτρωσή της...

Ὅμως, μὲ καιρό, σιγὰ-σιγά, αὐτὴ ἡ λυρικὴ ἐπιμονή του, τῆς γέννησε, στὰ βάθη τῆς ψυχῆς της, κάποιες ὑποψίες ἀμυδρές.

Τοῦ παραπονέθηκε γλυκά, σὲ τόνο χαμηλὸ καὶ πληγωμένο· δὲν τοῦ τὸ εἶπε καθαρά, ἀμέσως, ἀλλ' ἂν κανένας πρόσεχε καλύτερα, θἄβλεπε δίχως ἄλλο τὸ παράπονο, τὸν πληγωμένον ἐλαφρὰ ἐγωϊσμό της : «Θυμᾶσαι πάντα τὶς ὡραῖες λεμονιές, τὶς ἀνθισμένες λεμονιὲς τοῦ κήπου, ποὺ μᾶς μεθοῦσαν καὶ μᾶς τυραννοῦσαν, τότε ποὺ περπατούσαμε μαζί...Ἔπειτα πάλι τοῦγραφε ἀργότερα : «Τὶς ἀγαπᾶς καὶ τὶς θυμᾶσαι πάντα, τὶς ἀγαπᾶς καὶ τὶς θυμᾶσαι τόσο, ποὺ—πρέπει νὰ σ' τὸ πῶ κι' αὐτὸ τὸ πρᾶμα—ἄρχισα, τελευταῖα, νὰ ζηλεύω....»

Καὶ κεῖνος τότε τὴν παρηγοροῦσε, μὲ λόγια τρυφερὰ φλογισμένα — ἀλλὰ λησμονιόταν παρακάτω, καὶ γύριζε στ' ἀγαπημένο θέμα του· ἐδῶ καὶ κεῖ τοῦ ξέφευγαν ἐκφράσεις, ποὺ δὲ μποροῦσε νὰ τὶς ὑποφέρει, ποὺ τὴν πλήγωναν βαθειὰ σὰν ἀπιστίες : «Δὲν ἀγαπῶ παρὰ τὶς λεμονιές, τὶς ἀνθισμένες λεμονιὲς τοῦ κήπου· δὲ ζῶ παρὰ γιὰ ΚΕΙΝΕΣ—καὶ γιὰ σένα...»

Δὲν ἤθελε σχεδὸν νὰ τὸ πιστέψει : τῆς φαινόταν ἐντελῶς ἀνήκουστο. Ὅταν ὅμως, μετὰ ἕνα χρόνο, ἔβαλε κάτω, στὴ σειρά, τὰ γράμματά του, καὶ τὰ ξαναδιάβασε καὶ πάλι, ἕνα—ἕνα καὶ πολὺ προσεκτικά, εἶδε πὼς δὲν ὑπῆρχε μιὰ γραμμοῦλα, οὔτε μιὰ φράση μικροσκοπική, ποὺ νὰ μὴν κάνει λόγο, διαρκῶς, γιὰ τὴ μοσκοβολιὰ τῆς λεμονιᾶς — πὼς ἦταν ὅλα ἕνας ὕμνος τερατώδης, ἀπογνωσμένος, γιὰ τὶς λεμονιές !

Καὶ τότε ἄρχισε, μὲ μιᾶς, μέσ' στὸ μυαλό της, νὰ διαγράφεται πολὺ συγκεκριμένα, ἡ φοβερὴ ἐκείνη ὑποψία : ὅτι ἡ φλόγα τῆς ἀλλόκοτης ἀγάπης του, δὲν ἀπέβλεπε σὲ κείνην ἀκριβῶς — ἀλλά, μὲ μιὰ πολὺ λεπτὴ διαστροφή, πήγαινε μᾶλλον πρὸς τὶς λεμονιές,—καὶ πῶ, αὐτή, δὲν ἦταν, κατὰ βάθος, παρὰ τὸ πρόσχημα ἐκείνης τῆς ἀγάπης, τῆς προφανοῦς αὐτῆς ἀνωμαλίας ! Τὸ γυναικεῖο καὶ λεπτό της ἔνστικτο, τώρα τῆς φανέρωνε βαθύτερα, τὰ πραγματικὰ τὰ ἐλατήρια — καὶ τῆς ἀποκάλυπτε συγχρόνως, ἐπίμονα καὶ μυστηριωδῶς, ὅτι αὐτή, ὡς ἐρωμένη, ὡς γυναίκα — κι' ὅσο τὸ πρᾶμα νὰ φαινόταν σὰν ἀπίστευτο — **δὲν ἔπιζε κανένα ρόλο πλέον.**— πὼς εἶχε μπεῖ σὲ δεύτερο ἐπίπεδο, πὼς εἶχε μείνει μοναχὰ μιὰ πρόφαση, μιὰ μακρινὴ σκιὰ στὸ περιθώριο... Οἱ λεμονιές, οἱ λεμονιὲς τοῦ κήπου, τῆς εἶχαν πάρει μυστικὰ τὴ θέση, τῆς εἶχαν ὑποκλέψει τὰ πρωτεῖα — καὶ δὲ θ' ἀργοῦσε ἴσως ἐποχή, ποὺ θὰ τὴν ἐξετόπιζαν τελείως — ἢ μᾶλλον, πὼς αὐτὸ **εἶχε συμβεῖ**, καὶ κατὰ τρόπον ἐντελῶς ἀνεπανόρθωτο...

Ἴσως ἀκόμα, καὶ ποτέ, **αὐτὴ τὴν ἴδια**, νὰ μὴ τὴν εἶχεν ἀγαπήσει πράγματι, νὰ μὴν ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς γιὰ κεῖνον, — παρὰ μονάχα συμπτωματικά, χάρις στὴν εὐδιά τῆς λεμονιᾶς...

Ἄρχισε τότε νὰ μισεῖ τὶς λεμονιές, νὰ τὶς μισεῖ ἀπέραντα, μὲ πάθος, ὅπως ξέρουν οἱ γυναῖκες νὰ μισοῦν—μὲ πεῖσμα, ἀδιάλλακτα, θανάσιμα! Ἔνιωθε τώρα στὸ λεπτό τους ἄρωμα, στὴν ὑποβλητική τους γοητεία, ἕναν ἀσυναγώνιστον ἀντίπαλο, πού, ἀργὰ ἢ γρήγορα, μιὰ μέρα, ἦταν μοιραῖο πλέον νὰ νικήσει...

Ἄρχισε μυστικὰ νὰ ὑποφέρει, νὰ τήκεται, νὰ φθίνει, νὰ μαραίνεται. Ἦταν μιὰ φύσις ἐντελῶς σιωπηλή, εὐαίσθητη, σχεδὸν μαρτυρική. Δὲν τοῦ τὸ φανέρωσε ἀμέσως — ἀλλὰ ὁ τόνος, μέσ' στὰ γράμματά της, ἔγινε πιὸ βαθύς, καὶ πιὸ ἀνήσυχος, πιὸ ἐναγώνια ἐρωτηματικός...

Πλησίαζε νὰ ρθεῖ καὶ πάλι ἄνοιξη. Ἕνας λεπτὸς καὶ χλιαρὸς ἀέρας, ἀνάδευε τὰ φύλλα μέσ' στὸν κῆπο. Τὰ χελιδόνια εἶχαν ἔρθει πάλι, κ' ἔφερναν γύρους μέσ' στὸν οὐρανό. Οἱ λεμονιὲς κοντεύανε ν' ἀνθίσουν...

Ἔκαμε τότε, ξαφνικά, μιὰ τρέλλα—ἕνα διάβημα ἀπονενοημένο : τοῦγραψε μιὰ σελίδα τραγική, μιὰ καταπληκτικὴ ἐξομολόγηση — κάτι σπαραχτικὸ καὶ γοερό, ἱκετευτικὸ καὶ ἀσυγκράτητο, σὰν τὴν κραυγὴ τοῦ πληγωμένου ζώου :

«Τώρα ποὺ πλησιάζει πάλι ἄνοιξη, καὶ τὰ λουλούδια πρόκειται ν' ἀνοίξουν, σοῦ γράφω πάλι, μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια, ἀπὸ τὰ βάθη μιᾶς ἀπελπισίας... Θέλω νὰ καταλάβεις τὶ συμβαίνει ! ΜΗ ΜΟΥ ΤΙΣ ΑΝΑΦΕΡΕΙΣ ΟΛΟΕΝΑ !... Εἶμαι γυναίκα, εἶμαι μόνη, ξέρεις — μὴ μοῦ πληγώνεις ἔτσι τ' ὄνειρό μου...»

Ἐκεῖνος ὅμως, ἐντελῶς ἀπρόοπτα, εἴτε διότι, μέσ' στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του, δὲν ἔδωσε καὶ τόση σημασία, καὶ δὲν τὸ πῆρε τόσο σοβαρά, εἴτε διότι θέλησε νὰ παίξει — εἴτε, ἀκόμα, ἐπειδὴ ἦταν ἀλήθεια, καὶ δὲ ζητοῦσε πιὰ νὰ τῆς τὸ κρύψει — τῆς ἔγραψε πικρά, εἰρωνικά — σχεδὸν μὲ κάποια δόση μοχθηρίας :

«Μὴ μοῦ ἀφαιρεῖς τὸ μόνον τρόπο, νὰ σὲ θυμᾶμαι καὶ νὰ σ' ἀγαπῶ... Λὲ σ' ἀναπολῶ παρὰ ΜΕ ΚΕΙΝΕΣ, δὲ σὲ λαχταρῶ παρὰ ΜΕ ΚΕΙΝΕΣ, καὶ δὲ νοσταλγῶ παρὰ ΜΕ ΚΕΙΝΕΣ !

Κ' ἔτσι καὶ σὺ ζητῶ νὰ μ' ἀγαπᾶς...»

***

. . . . . .

***

Τὰ γράμματά τους εἶχαν σταματήσει.Κάποιος κόμπος μυστικὸς εἶχε λυθεῖ, κάποια χορδὴ κρυμμένη τοῦ ὀργάνου, εἶχε ραγίσει τώραμυστικὰ — καὶ δὲ μποροῦσε πιὰ νὰ τραγουδήσει...

Ἦταν ὁ τρίτος χρόνος ποὺ περνοῦσε, κ' ἔμεναν αἰωνίως χωρισμένοι — καὶ τ' ὄνειρό τους εἶχε μαραθεῖ.

Δὲν ἔμενε, στὸ κομοδίνο, πλάϊ, παρὰ μονάχα μιὰ μικρούλα εἰκονίτσα, καὶ μιὰ ἄλλη, μεγαλύτερη, στὸν τοῖχο. Ἦταν αὐτός, καὶ τὴν κοιτοῦσε πάντα, μὲ τὰ μεγάλα μακρυά του μάτια, μάτια θλιβερὰ κι' ἀφαιρεμένα. Ἦταν γυρισμένα στὸ παράθυρο—καὶ πολλὲς φορὲς ποὺ τὰ κοιτοῦσε, δὲν ἤξερε στ' ἀλήθεια τί κοιτοῦσαν... Ἤξερε πάντα πὼς κοιτᾶνε κάπου — ἀλλὰ τὸ **πού** αὐτὸ τῆς ἦταν πάντα ἄγνωστο, πάντα κάτι σκοτεινὸ κ' αἰνιγματῶδες...

Εἶχε τρεῖς μῆνες τώρα στὸ κρεββάτι. Τὴν εἶχε βρεῖ μιὰ φοβερὴ ἀρρώστια, μιὰ μυστικὴ θανάσιμη ἀρρώστια,ποὺ κι' αὐτός, ὁ ἴδιος, ὁ γιατρός, δὲν ἦταν ἱκανὸς νὰ καταλάβει.

Ἔβλεπε τὸν ἥλιο ν' ἀνεβαίνει, νὰ χαμηλώνει πάλι στὰ βουνά. Ἄκουγε, πέρα,τὰ τραγούδια τῶν πουλιῶν, τὶς πρωϊνὲς γιορτάσιμες, καμπάνες καὶ τὸ μεγάλο μακρυνὸ ρολόϊ, ποὺ σήμαινε τὶς ὧρες ποὺ περνοῦσαν.

Κι' ὅσο περνοῦσε ὁ καιρὸς μονότονα, τόσο γιγάντωνε, στὰ βάθη τῆς καρδιᾶς της, ἡ παλιὰ ἐκείνη ὑποψία...

Ποῦ κοίταζαν λοιπὸν αὐτὰ τὰ μάτια, τὰ χιμαιρικὰ κ' αἰνιγματώδη. Ἦταν ἐστραμμένα πρὸς ἐκείνη — ἢ μήπως ἦταν καρφωμένα κάπου πέρα, στὶς ἀπομακρυσμένες φυλλωσιές ; Ὅταν τὰ κοίταζε καλὰ — καλά, στὰ βάθη, ἔλεγε πὼς περνοῦσε κάποια λάμψη, κάποια μυστηριώδης ἀστραπὴ — κάτι μακρυνὸ καὶ φευγαλέο, ποὺ παρ' ὅλα ταῦτα, ἐπιμόνως, πήγαινε πάντα πρὸς τὶς λεμονιές...

Ἕνα βραδάκι, καθὼς ἦταν μόνη, κ' εἶχε γυρισμένη τὴ ματιά της, ἄτονα καὶ χαμένα, πρὸς τὸν κῆπο, κι' ἄκουγε τὰ πουλάκια νὰ πιπίζουν, νὰ χαιρετίζουν πάλι μεθυσμένα τὸ γυρισμὸ τῆς αἰωνίας ἄνοιξης—τῆς ἤρθε ξάφνου μιὰ λεπτὴ μοσκοβολιά: Οἱ λεμονιὲς εἶχαν ἀνθίσει πάλι, καὶ πολὺ δειλά, τὰ λεμονάνθια, τὰ πρώτη τους ἀνάσα. Ἡ μυστικὴ αὐτὴ μοσκοβολιά, πέρασε τὴν καρδιά της σὰ βελόνι : Τῆς θύμισε ξανὰ τὶς ἀπορίες τῆς τραγικὲς παλιὲς ἀμφιβολίες...Πλῆθος ἀγαπημένες ἀναμνήσεις, πέρασαν τότε μέσ' στὴν ἀγωνία της, ζωντανεμένες πάλι μιὰ στιγμή.

Κοίταξε τὴν εἰκόνα του στὰ μάτια, δὲ μπόρεσε νὰ βρεῖ τὸ μυστικὸ τους—καὶ γέρνοντας ἀγάλια τὸ κεφάλι, μ' ἕνα πικρὸ χαμόγελο στὰ χείλη, ἔκλεισε τὰ μάτια κουρασμένα—κ' ἔσβυσε σιγά,σιγά, σιγά.....
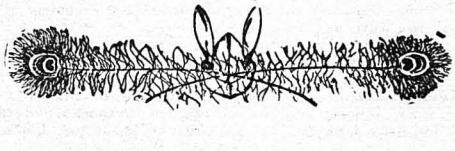
Νκπολέων Λκπκθιώτης.